

VAREN-VARIA

Mededelingenblad van de Nederlandse Varenvereniging

no.9 - mei 1989

Redactie: j.j.comijs, zaalboslaan 12, 6881 RH VELP
(085-634416)

KORTE SAMENVATTING LEDENVERGADERING 22 APRIL TE UTRECHT

- a. Bij acclamatie werd het volgende bestuur benoemd:
H.C.Roskam, voorz., J.J.Comijs, sekr., G.J.Proper, penn. Zij vormen samen het Dagelijks Bestuur. Verder de leden prof.dr.E.Hennipman, L.Jaarsma en dr.ir.C.G.M.v.d.Moesdijk.
 - b. De ontwerp-statuten werden artikelgewijs besproken. De definitieve tekst zal eerst door het D.B. worden bekeken, en daarna aan alle leden ter goedkeuring worden toegezonden. Daarna zal inschrijving bij de Kamer van Koophandel plaatshebben en zal een eigen giro-rekening worden aangevraagd. Na kaskontrolé zal dan het penningmeesterschap door hr.Comijs worden overgedragen aan hr.Proper.
 - c. Het financieel verslag werd op de vergadering uitgedeeld. Leden die niet aanwezig waren, kunnen het bij hr.Comijs opvragen.
 - d. Na de lunchpauze hield prof.Hennipman een boeiende lezing met dia's over varens en het verzamelen van varens in tropische gebieden. Daarna werden de kassen bekeken.
 - e. Veel leden hadden varens meegebracht, die in de pauze werden verkocht, geruild of weggegeven. Hr.Roskam toonde zijn uitgebreide boekenverzameling en hr.Jaarsma zijn prachtige varen-aquarellen. Prof.Hennipman verlootte enkele miervarentjes.
- Al met al een zeer geslaagde dag.

j.j.c.

AANVULLING LEDENLIJST

H.v.Donkelaar, Laantje 1, 4251 EL WERKENDAM (01835-1430)
H.Adelaar, Socrateslaan 25, 3522 ED UTRECHT (030-888693)
Gebr.Braam, Kalslagerweg 2, 1424 PM DE KWAKEL (02977-28834)

Potentiële leden kunt u aan mij doorgeven. Ik zal dan zorgen voor toezending van onze folder. Ook kunt u folders voor verspreiding bij mij aanvragen. Het is van groot belang, dat wij met elkaar proberen ons ledental verder uit te breiden.

j.j.c.

VRAGEN EN INFORMATIE UIT DE LEDENKRING

Een van de belangrijkste doelstellingen van onze vereniging is de uitwisseling van informatie. Heeft u vragen of interessante mededelingen, stuurt u ze dan aan de redactie op. Uiteraard kunt u steeds rechtstreeks contact op nemen met vragensteller of informant. Is uw reactie voor alle leden van belang, stuurt u deze dan ook aan de redactie voor publikatie in ons blad.

1. BLECHNUM PENNA MARINA. (reactie op vraag 6 in ons vorige nummer). Met vakantie in Nieuw Zeeland zag ik talloze malen sporendragende bladveren. Zij groeiden zelfs in volle zon en wind. De sporendragende bladveren waren in het algemeen aan de kleine kant. Vergelijken met andere soorten waren de bladeren van de fertile stengel zeer compact. Het leek alsof de sporenkapsels in elkaar gerold

waren. Dit was niet het geval met exemplaren in het regenwoud. Wij hebben sporenbladeren van diverse blechnumsoorten meegenomen en de sporen uitgezaaid. (hr.Huibers).

2. Het watergeven blijft verschillenden van ons bezighouden. Ik ben gestopt met het sproeien en het watergeven op de pot. Ik heb plastic schoteltjes gekocht met een kuiltje in het midden. Dit kuiltje heb ik gevuld met kleikorrels en ik zorg nu, dat er steeds water in dat kuiltje staat. De planten zuigen dit water heel snel op en voor een deel zal het ook verdampen. De vochtbehoefte van de verschillende soorten is erg uiteenlopend. Sommige moet je wel 2x per dag bijvullen, andere worden te nat, zodat je beter enige dagen kunt overslaan. Hebt u bepaalde ervaringen, laat het ons dan weten. (hr.Comijs).
3. Sedert de herfst 1987 heb ik -gezien de droge zandgrond bij ons- een bewateringssysteem aangelegd met leidingen en druppelaars bij de wortels van de varens (Gardena economic systeem). (hr.de Beukelaar).
4. Ik stek veel varens met wortelstokken. Hoewel ik geen middelen gebruik, heb ik geen last van rot. Ik houd de grond aan de droge kant, doe wat mos tegen de wind aan en snijdt de wortelstok niet, maar breek hem af. De grond bestaat uit scherp zand, turfmoalm bladaarde uit het bos. Als voeding gebruik ik opgeloste trassie (garnalenpasta), wat zeer goed bevalt. (hr.Jaarsma).
5. Ik zou in mijn tuin zo graag een kamvaren (dryopteris cristata) hebben. Wie van u kan mij daaraan helpen? (hr.Comijs) .
6. Wanneer wij door toevoeging van lichtgekleurde turf de grond luchtig maken, heeft dat bovendien het voordeel, dat aan de kleur van het grondmengsel is te zien, of de grond te droog is. Een handige methode om de vochtigheidstoestand te bepalen is het optillen van de pot. Aan het gewicht voelt men of de grond te nat of te droog is. Na enige ervaring werkt dit prima! (hr.Proper)
7. Op 26 en 27 augustus wordt in de Hortus Haren een week-eind gehouden onder het thema "varens". Is het mogelijk, dat onze vereniging hier met enkele activiteiten aanwezig is? (hr.Boele).
8. De botanische tuin van de Karl Marx Universiteit te Leipzig dateert van 1580, en was voor de oorlog beroemd om zijn varenverzameling. In de oorlog werd helaas alles vernield, doch sinds twee jaar is men weer bezig, de varenverzameling op te bouwen, zowel in de kassen als in de tuin. (hr.Greep)
9. Onlangs verscheen de 7e druk van "Einzug der Gräser und Farne in die Gärten" van de bekende botanicus Karl Förster. Ongeveer een derde van dit boek handelt over varens, met veel mooie foto's.
• Er is in de BRD een Fachgruppe Gräser/Farne met als sekretaris: Artur Winkelmann, Zieglerweg 13, D.8901 Aindling. Een toonaangevend varendeskundige, die samen met haar man veel heeft gepubliceerd, is Dipl.Biol.Helga Rasbach, Dätscherstr.23, D.7804, Glottetal b.Freiburg. (hr.Greep).
10. Een goede vriend gaf mij onlangs een bijzonder fraai boek van de Franse landschapschilder Jacques Simon met de titel: "L'art de connaître les arbres" met foto's en vooral tekeningen van de schrijver. Hij behandelt hierin 160 boomsoorten, waarvan hij bloeiwijze, vrucht en silhouet zeer precies heeft getekend. Het boek verscheen in 1965. (hr.Comijs)
11. Het is mij opgevallen, dat in grafornameenten nogal eens varenmotieven worden verwerkt. Is u dat ook opgevallen? Mocht u hierover meer weten, dan zal ik dat graag vernemen. (hr.Roskam).

VOOR U GELEZEN IN "PTERIDOLOGIST"

In ons vorige nummer maakten wij melding van het feit, dat onze Engelse zustervereniging ons haar tijdschrift "PTERIDOLOGIST" toezond. Om u een indruk te geven van de inhoud, volgen hieronder een aantal notities, die wij maakten.

1. Er worden in Engeland voor gekweekte varensoorten allerlei namen gebruikt, die niet in overeenstemming zijn met de International Code of Nomenclature for Cultivated Plants (ICNCP). Gepleit wordt voor naamgeving volgens deze code. "If an International Registration Authority is ever appointed for the ferns, it would apply the ICNCP rigorously. The argument sometimes put forward, that ferns should be a special case, is not acceptable".
2. Er is ook in Australië een sterke toename van de belangstelling voor varens. Zo werd in Victoria in 1979 een speciale varenvereniging opgericht onder de naam: The Fern Society of Victoria. Er zijn ruim 500 leden, die maandelijks samenkomen. Men geeft een tijdschrift uit en er zijn ekskursies. In het park RIPON LEA werd een speciale varenverzameling aangelegd in een grote kas. Het aantal soorten bedraagt ongeveer 250.
3. In een artikel wordt bestreden de mening, dat varens niet zouden harmoniseren met heesterbeplanting. Aan de hand van een aantal voorbeelden wordt gepleit voor een harmonieuze combinatie van varens met heesters en andere planten.
4. Wanneer bij overlijden varenverzamelingen aan anderen moeten worden overgedragen, waarbij het bovendien nogal eens voorkomt, dat zij moeten worden verplaatst, gaat er meermalen iets mis. Wat dan veel zorg en enthousiasme werd opgebouwd, raakt in verval of verdwijnt op den duur. Voorgesteld wordt daarom:
 - a. dergelijke verzamelingen niet over te doen aan openbare tuinen
 - b. andere varenverzamelaars te zoeken, die de kollektie kunnen overnemen.Verder wordt gepleit voor de splitsing van dergelijke grote verzamelingen in soorten-groepen, en deze groepen dan te brengen naar die gebieden, die qua klimaat en bodem voor die soorten het meest geschikt zijn. Mochten zij enigszins worden verwaarloosd, dan is die omgeving de kans op overleving het grootst.
5. Speciale artikelen worden gewijd aan *Azolla Filiculoides* in het kanaal van Lancaster, *Polypodium Australe Cambricum*, *Polypodium Interjectum Cornubiense* en *Asplenium Scolopendrum Crispum*. Verder wordt iets verteld over de *Woodsia*'s, voorkomend op het Snowdon gebergte.

j.j.c.

DE VRUGTMAAKING DER VARENS IS DUISTER

(deel I - vervolg in Varen
Varia no.10)

Het heeft lang geduurd, voordat de betekenis van de varenspore werd ontdekt, en voor de wetenschap was de voortplanting van de varen tot in de 18e eeuw een duistere zaak.

Stond het onderzoek hiernaar nog maar in de kinderschoenen, bepaald sterk was men in de veronderstelling, de fantasie en het bijgeloof. Het "stof", dat een varenblad na droging afscheidde, werd eerder magie verbonden dan als voortplantingscellen herkend. Men wist, dat in het algemeen planten zich door middel van bloemen en zaad voortplanten, maar hoe de varens dat klaarspeelden, was nog een mysterie. In de fantasie moest het mogelijk zijn, jezelf onzichtbaar te maken en het middel lag voor de hand. De varen, die zich op onzichtbare wijze voortplant, geeft ons in het varen"stof" de onzichtbaar-maakkracht.

Ook Linnaeus, de vader van de plantensystematiek, kwam er niet uit op welke wijze varens zich vermenigvuldigden; daarom sprak hij van een "heimelijke bruiloft". Bij zijn indeling van het plantenrijk werden de varens dan ook ondergebracht onder de naam "Cryptogamia". Crypto betekent geheim, en gamos: huwelijk.

Van de discussies en problemen uit die tijd lezen wij in een voor ons bewaard gebleven boek "Natuurlijke Historie volgens het samenstel van den heer Linnaeus" (1783).

Het begint aldus (in de oorspronkelijke tekst en spelling):

"Wij komen thans tot de laatste Klasse de Planten, in het Samenstel van Linnaeus, door zyn Ed. Cryptogamia getyeld. Dit woord heb ik Geheim-Echte Planten verduitscht: want dat de Bloemen, door haare kleinheid, buiten het bereik onzer Oogen of op eenigerley manier verborgen zyn: gelyk sommigen willen, die het derhalve Planten met onkenbaare Sexen heeten, is oneigen. Beter zou men het vertaalen kunnen, Planten van een duistere Vruchtmaking of Teeling: alzo de manier van derzelve Voortplanting nog grootelyks in geschil staat."

Algemeen bekend en vanzelfsprekend was het, dat planten zich voortplanten door middel van bloemen en zaden, en dat gold ook voor de varens. Als iemand daaraan twijfelde, was dat

"daaraan te wyten, dat zy of deeze Kenmerken niet naauwkeurig onderzocht hebben; of aan derzelve kleinheid; zoodat zy de scherpte van 't Gezicht, zelfs door Vergrootglazen geholpen, by sommigen ontglippen. Bovendien is de zeer ongewoone gedaante dikwils de oorzaak geweest, dat men ze daarvoor niet heeft aangezien, gelyk dit, by voorbeeld, met de Bloemen der Varens gebeurd is.

"De Vruchtmaking of Voortteeling der Planten van deeze myne Afdeeling, de Varens naamelyk, schynt nog wel de duisterste van alle te zyn."

(wordt vervolgd)

G.J.Proper

KOPIE VOOR VAREN-VARIA

Op deze plaats wil ik gaarne een beroep op alle leden doen, kopie voor VAREN VARIA aan mij op te sturen. Het mogen artikelen zijn over een bepaald onderwerp, maar ook citaten uit andere publikaties, informatie over eigen bijzondere ervaringen of vragen op vareng gebied, waarmede u zit.

Wij willen graag tot een zo groot mogelijke uitwisseling komen van kennis en ervaring. Het is onze bedoeling, VAREN VARIA zo vaak mogelijk te laten verschijnen. Maar dan moet er wel voldoende kopie aanwezig zijn.

j.j.c.

DE NIEUWE KOP

van Varen Varia werd ontworpen door Hans Proper te Soest, zoon van onze penningmeester. Het varen-embleem, dat ook op onze folder voorkomt, zullen wij ook op ons postpapier gaan gebruiken.

-o-o-o-o-

P.S.

Kort voor het afdrucken van dit nummer noteerden wij als lid: mej.J.P.de Feijter, Krugerstraat 102, 1782 ES DEN HELDER.

-o-o-o-o-